

אהת שאלתי

למדתי נענית ונהנית
הלכות תענית עשרה בטבת תשפ"ד

התחלת התענית וקבלתה

- א. הצום מתחיל בעלות השחר. **שינת קבע** בלילה נחשבת כקבלת תענית, ולכן מי שקם מהשינה באמצע הלילה, אסור לו לאכול. אם התנה לפני השינה שיוכל לאכול לאחר שיקום, מותר לו לאכול ללא הגבלה עד עלות השחר.
- ב. אם התעורר לפני עלות השחר **לאחר שינת עראי**, רשאי לאכול משום שאינה נחשבת כקבלת תענית.

מי חייב בצום

- א. **כולם** חייבים בתענית י' בטבת. ילדים עד גיל מצוות פטורים מהצום, ואינם חייבים גם בתענית שעות.
- ב. חולה, אף שאין בו סכנה פטור מהצום, ואוכל ושותה כרגיל **ללא שיעורים**, ואסור לו להחמיר על עצמו. הגדרתו, כחולה שמותר לו לקחת תרופות בשבת, שנפל למשכב או שחולה כל גופו ואינו יכול לתפקד.
- ג. חולה שיש לו רק מיחושים, כל עוד יכול לתפקד כרגיל, חייב להתענות.
- ד. נשים מניקות אינן צמות. יולדת תוך 30 יום ללידה אינה צמה.

אכילה, טעימה ושטיפת הפה

- א. מי שרשאי לאכול בצום, לא יאכל בשר, יין ומעדנים. לקטנים, שאינם יודעים להתאבל, מותר.
- ב. מי ששכח ואכל או שתה בעת הצום מחויב להמשיך לצום, ואינו צריך לצום ביום אחר, כתשלומים.
- ג. שטיפת הפה מותרת רק כשיש צער אם לא ישטוף, וצריך לכפוף ראשו ופיו, שלא יבלע. מותר לצחצח שיניים רק כשיש צער, משום שלאחר הצחצוח שוטפים את הפה, ושטיפת הפה מותרת רק במקום צער.

דינים מיוחדים לצום בערב שבת

- א. מותר להסתפר ולהתגלח וכן לרחוץ ולטבול במים חמים **לכבוד שבת**.
- ב. לבני אשכנז הרגילים לטעום בערב שבת מותר בצום לטעום מעט מהתבשילים ולפלוט, משום שנחשב כטעימה לצורך מצוה. לספרדים מותר לטעום ולפלוט לכתחילה אף שלא לצורך מצוה.
- ג. מתפללים מנחה של תענית [קוראים 'ויחל', וכהנים נושאים כפיהם], אך אין אומרים 'אבינו מלכנו' במנחה.

ליל שבת

- א. צריך להזדרז בתפילת ערבית בליל שבת, שילך כל אחד לביתו לקדש, שלא ישהו זמן רב בשבת, כשעדיין צמים.
- ב. בשנה זו, מאחר ואסור לאכול ללא קידוש, זמן סיום הצום בקידוש הלילה, לא לפני צאת הכוכבים.
- ג. מי שהקדים וקרא ק"ש לפני זמנה, צריך לחזור ולקרונה כשיגיע לילה. ורצוי לקרוא לפני קידוש, שלא ישכח.
- ד. בבתי רבים נוהגים לשיר 'שלום עליכם' ויאשת חילי לפני הקידוש בכל ליל שבת. אולם בליל שבת זה, עדיף לקדש תחילה ולאכול מעט, כדי למעט עד כמה שאפשר, מלשהות בצום כשהוא מעונה לאחר כניסת שבת.

בברכת בשורות טובות וצום מועיל

הרב חגי ולוסקי, 052-9453811